

KONWENCJA

sporządzona w Hadze dnia 2 października 1973 r.

o uznawaniu i wykonywaniu orzeczeń odnoszących się do obowiązków alimentacyjnych,

(Dz. U. z dnia 17 stycznia 2000 r.)

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej
PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 2 października 1973 r. w Hadze została sporządzona Konwencja dotycząca uznawania i wykonywania orzeczeń odnoszących się do obowiązków alimentacyjnych w następującym brzmieniu:

Przekład

Konwencja o uznawaniu i wykonywaniu orzeczeń odnoszących się do obowiązków alimentacyjnych

Państwa-sygnatariusze niniejszej konwencji,

pragnąc przyjąć wspólne postanowienia regulujące wzajemne uznawanie i wykonywanie orzeczeń dotyczących obowiązków alimentacyjnych wobec osób pełnoletnich,

pragnąc dostosować te postanowienia do postanowień Konwencji z dnia 15 kwietnia 1958 r. o uznawaniu i wykonywaniu orzeczeń w przedmiocie obowiązków alimentacyjnych w stosunku do dzieci,

postanowiły zawrzeć w tym celu konwencję i zgodziły się na następujące postanowienia:

Rozdział I

Zakres stosowania konwencji

Artykuł 1

Niniejszą konwencję stosuje się do orzeczeń wydanych przez organy sądowe lub administracyjne Umawiającego się Państwa w przedmiocie obowiązków alimentacyjnych wynikających ze stosunków rodzinnych, pokrewieństwa, małżeństwa lub powinowactwa, łącznie z obowiązkiem alimentacyjnym wobec dziecka pozamałżeńskiego, między:

1. wierzycielem alimentacyjnym i dłużnikiem alimentacyjnym lub
2. dłużnikiem alimentacyjnym a instytucją publiczną, która dochodzi zwrotu świadczeń udzielonych wierzycielowi alimentacyjnemu.

Stosuje się ją także do ugód zawartych w tym przedmiocie przed takimi organami i między tymi stronami.

Artykuł 2

Konwencję niniejszą stosuje się do orzeczeń i ugód niezależnie od ich nazwy.

Stosuje się ją także do orzeczeń lub ugód zmieniających wcześniejsze rozstrzygnięcia lub ugody pochodzące nawet z państw nie będących stronami niniejszej konwencji.

Stosuje się ją bez względu na to, czy roszczenia alimentacyjne mają charakter międzynarodowy czy wewnętrzny, i niezależnie od obywatelstwa lub miejsca stałego pobytu stron.

Artykuł 3

Jeżeli orzeczenie lub ugoda nie dotyczy wyłącznie obowiązku alimentacyjnego, skuteczność konwencji ogranicza się jedynie do tej części orzeczenia lub ugody, które odnoszą się do obowiązku alimentacyjnego.

Rozdział II

Warunki uznawania i wykonalności orzeczeń

Artykuł 4

Orzeczenie wydane w jednym z Umawiających się Państw podlega uznaniu lub wykonaniu w innym Umawiającym się Państwie, jeżeli:

1. zostało wydane przez organ, któremu przysługiwała jurysdykcja na podstawie artykułów 7 lub 8, oraz
2. nie może być już zaskarżone zwyczajnym środkiem odwoławczym w Państwie pochodzenia.

Orzeczenia tymczasowo wykonalne i środki tymczasowe podlegają uznaniu lub wykonaniu w państwie wezwanym, nawet gdy mogą być zaskarżone zwyczajnym środkiem odwoławczym, jeżeli podobne orzeczenia mogą być wydane i wykonane w tym Państwie.

Artykuł 5

Można jednak odmówić uznawania lub wykonania orzeczenia, jeżeli:

1. uznania lub wykonalności orzeczenia nie da się w sposób oczywisty pogodzić z porządkiem publicznym państwa wezwanego lub
2. orzeczenie zostało uzyskane wskutek oszustwa w przedmiocie postępowania, lub
3. przed organem Państwa wezwanego toczy się wcześniej wszczęte postępowanie między tymi samymi stronami o ten sam przedmiot, lub
4. orzeczenia nie da się pogodzić z orzeczeniem wydanym między tymi samymi stronami i o ten sam przedmiot w Państwie wezwanym lub w innym Państwie, z zastrzeżeniem, że to ostatnie orzeczenie spełnia warunki konieczne do jego uznania i wykonalności w Państwie wezwanym.

Artykuł 6

Bez uszczerbku dla postanowień artykułu 5, orzeczenie zaoczne zostanie uznane lub wykonane tylko wtedy, gdy zawiadomienie o wszczęciu postępowania, zawierające istotne elementy żądania, zostało doręczone stronie nieobecnej zgodnie z prawem Państwa pochodzenia i jeżeli, uwzględniając okoliczności, strona ta miała dostateczny czas dla przedstawienia swej obrony.

Artykuł 7

Uważa się, że w rozumieniu niniejszej konwencji organowi Państwa pochodzenia przysługuje jurysdykcja, jeżeli:

1. dłużnik alimentacyjny lub wierzyciel alimentacyjny mieli miejsce stałego pobytu w Państwie pochodzenia w chwili wszczęcia postępowania lub
2. dłużnik alimentacyjny lub wierzyciel alimentacyjny byli obywatelami Państwa pochodzenia w chwili wszczęcia postępowania, lub
3. pozwany poddał się jurysdykcji tego organu bądź wyraźnie, bądź podejmując merytoryczną obronę w sprawie, nie zgłaszając zarzutów co do jurysdykcji.

Artykuł 8

Bez uszczerbku dla postanowień artykułu 7, organy jednego z Umawiających się Państw, które orzekały o roszczeniu alimentacyjnym, uważane są za posiadające jurysdykcję w rozumieniu niniejszej konwencji, jeżeli alimenty należą się z powodu rozvodu lub separacji prawnej albo orzeczenia o unieważnieniu lub nieistnieniu małżeństwa, wydanego przez organ tego Państwa, który posiadał jurysdykcję w tej sprawie, zgodnie z prawem Państwa wezwanego.

Artykuł 9

Organ Państwa wezwanego jest związany ustaleniami faktycznymi, na których organ Państwa pochodzenia oparł swoją jurysdykcję.

Artykuł 10

Jeżeli orzeczenie dotyczy kilku żądań pozwu o alimenty i jeżeli nie można uznać lub wykonać całego orzeczenia, organ Państwa wezwanego zastosuje niniejszą konwencję do tej części orzeczenia, która może być uznana lub wykonana.

Artykuł 11

Jeżeli orzeczenie nakazuje okresowe płacenie alimentów, wykonuje się orzeczenie zarówno w części dotyczącej należności już wymaganych, jak i przyszłych.

Artykuł 12

Organ Państwa wezwanego nie może badać merytorycznie orzeczenia, chyba że niniejsza konwencja postanawia inaczej.

Rozdział III

Postępowanie w sprawach o uznanie i stwierdzenie wykonalności orzeczeń

Artykuł 13

Postępowanie w sprawie o uznanie lub wykonanie orzeczenia podlega prawu Państwa wezwanego, chyba że niniejsza konwencja stanowi inaczej.

Artykuł 14

Można w każdym czasie żądać częściowego uznania lub wykonania orzeczenia.

Artykuł 15

Wierzyciel alimentacyjny, który w Państwie pochodzenia korzystał w całości lub części z bezpłatnego zastępstwa procesowego lub zwolnienia od opłat i kosztów, korzysta we wszelkim postępowaniu o uznanie lub wykonanie orzeczenia z najbardziej uprzywilejowanego zastępstwa procesowego lub z najdalej idącego zwolnienia od opłat i wydatków, jakie jest przewidziane przez prawo Państwa wezwanego.

Artykuł 16

W postępowaniu, do którego odnosi się niniejsza konwencja, nie można żądać żadnej kaucji ani depozytu, niezależnie od ich nazwy, dla zabezpieczenia opłat i wydatków związanych z takim postępowaniem.

Artykuł 17

Strona ubiegająca się o uznanie lub wykonanie orzeczenia powinna przedstawić:

1. poświadczony odpis zupełny orzeczenia;
2. dokument stwierdzający, że od orzeczenia nie służy już żaden zwyczajny środek odwoławczy w Państwie pochodzenia oraz, jeżeli to niezbędne, że jest ono wykonalne;
3. jeżeli orzeczenie zostało wydane zaocznie, oryginał lub uwierzytelniony odpis dokumentu stanowiącego dowód, że stronie nieobecnej należycie doręczono zawiadomienie o wszczęciu postępowania, łącznie z zawiadomieniem o istocie roszczenia, zgodnie z prawem Państwa pochodzenia;
4. w razie potrzeby, dokument stanowiący dowód przyznania w Państwie pochodzenia bezpłatnego zastępstwa procesowego lub zwolnienia od opłat i wydatków;
5. uwierzytelnione tłumaczenie wyżej wymienionych dokumentów, chyba że organ Państwa wezwanego zrezygnuje z takiego tłumaczenia.

W razie nieprzedstawienia dokumentów wyżej wymienionych lub jeżeli treść orzeczenia nie pozwala organowi Państwa wezwanego na zbadanie, czy warunki niniejszej konwencji zostały spełnione, organ ten wyznaczy termin na przedstawienie niezbędnych dokumentów.

Nie można żądać legalizacji lub innych podobnych formalności.

Rozdział IV

Postanowienia uzupełniające dotyczące instytucji publicznych

Artykuł 18

Orzeczenie wydane przeciwko dłużnikowi alimentacyjnemu na podstawie pozwu instytucji publicznej, która dochodzi zwrotu świadczeń udzielonych wierzycielowi alimentacyjnemu, podlega uznaniu i wykonaniu zgodnie z niniejszą konwencją, jeżeli:

1. dochodzenie zwrotu jest dopuszczalne według prawa, któremu instytucja publiczna podlega, oraz
2. istnienie obowiązku alimentacyjnego między danym wierzycielem i danym dłużnikiem przewidziane jest przez prawo wewnętrzne, wskazane jako właściwe przez prawo prywatne międzynarodowe Państwa wezwanego.

Artykuł 19

Instytucja publiczna może ubiegać się o uznanie lub wykonanie orzeczenia wydanego między wierzycielem alimentacyjnym i dłużnikiem alimentacyjnym do wysokości świadczeń udzielonych wierzycielowi, jeżeli z mocy prawa, któremu podlega, przysługuje jej legitymacja do wystąpienia o uznanie lub wykonanie orzeczenia w miejsce wierzyciela.

Artykuł 20

Bez uszczerbku dla postanowień artykułu 17, instytucja publiczna ubiegająca się o uznanie lub wykonanie orzeczenia powinna przedstawić jakikolwiek dokument stanowiący dowód, że spełnia ona warunki punktu 1 artykułu 18 lub artykułu 19 oraz że świadczenia zostały udzielone wierzycielowi alimentacyjnemu.

Rozdział V

Ugody

Artykuł 21

Ugody wykonalne w Państwie pochodzenia podlegają uznaniu i wykonaniu na takich samych warunkach co orzeczenia, jeżeli warunki te mają do nich zastosowanie,

Rozdział VI

Postanowienia różne

Artykuł 22

Umawiające się Państwa, których prawo ogranicza transfer pieniędzy, przyznają najwyższy priorytet transferowi pieniędzy przekazywanych z tytułu alimentów albo przeznaczonych na pokrycie opłat i wydatków powstałych w związku z jakimkolwiek roszczeniem, którego dotyczy niniejsza konwencja.

Artykuł 23

Niniejsza konwencja nie stanowi przeszkody, aby inna umowa międzynarodowa obowiązująca między Państwem pochodzenia i Państwem wezwanym lub przepisy Państwa wezwanego zostały zastosowane w celu uzyskania uznania lub wykonania orzeczenia lub ugody.

Artykuł 24

Niniejszą konwencję stosuje się niezależnie od daty wydania orzeczenia.

Jeżeli orzeczenie zostało wydane przed wejściem w życie konwencji w stosunkach między Państwem pochodzenia i Państwem wezwanym, może być wykonane w tym ostatnim Państwie tylko w zakresie świadczeń wymagalnych po tym wejściu w życie konwencji.

Artykuł 25

Każde Umawiające się Państwo może w każdym czasie oświadczyć, że postanowienia niniejszej konwencji zostaną rozciągnięte, w stosunkach z Państwami, które złożą takie samo oświadczenie, na wszelkie dokumenty urzędowe, sporządzone przez organ lub przed organem albo przez urzędnika lub przed urzędnikiem publicznym, uzyskane i wykonalne w Państwie pochodzenia, o ile niniejsze postanowienia mogą być zastosowane do takich dokumentów.

Artykuł 26

Każde Umawiające się Państwo będzie mogło, zgodnie z artykułem 34, zastrzec sobie prawo nieuznawania i niewykonywania:

1. orzeczeń i ugód dotyczących alimentów należnych za okres po zawarciu małżeństwa lub po ukończeniu dwudziestu jeden lat przez wierzyciela alimentacyjnego, chyba że dłużnik alimentacyjny jest lub był małżonkiem takiego wierzyciela;
2. orzeczeń i ugód dotyczących obowiązku alimentacyjnego:
 - a. między krewnymi w linii bocznej,
 - b. między powinowatymi;
3. orzeczeń i ugód nie przewidujących okresowego płacenia alimentów.

Umawiające się Państwo, które dokonało zastrzeżenia, nie będzie mogło żądać zastosowania niniejszej konwencji do orzeczeń lub ugód wyłączonych przez jego zastrzeżenie.

Artykuł 27

Jeżeli w Umawiającym się Państwie, w przedmiocie obowiązków alimentacyjnych, obowiązują dwa lub więcej niż dwa systemy prawne, mające zastosowanie do różnych kategorii osób, wszelkie powołanie się na prawo tego Państwa odnosi się do tego systemu prawa, który zgodnie z przepisami tego Państwa ma zastosowanie do szczególnej kategorii osób.

Artykuł 28

Jeżeli Umawiające się Państwo składa się z dwóch lub większej liczby jednostek terytorialnych, w których do uznawania i wykonywania orzeczeń w przedmiocie obowiązków alimentacyjnych mają zastosowanie różne systemy prawne:

1. wszelkie powołanie się na prawo, postępowanie lub organ Państwa pochodzenia odnosi się do prawa, postępowania lub organu tej jednostki terytorialnej, w której orzeczenie zostało wydane;
2. wszelkie powołanie się na prawo, postępowanie lub organ Państwa wezwanego odnosi się do prawa, postępowania lub organu tej jednostki terytorialnej, w której żąda się uznania lub wykonania;
3. wszelkie powołanie się dokonane na podstawie pkt 1 i 2 bądź na prawo lub postępowanie Państwa pochodzenia, bądź na prawo lub postępowanie Państwa wezwanego, powinno być rozumiane jako obejmujące wszelkie stosowne przepisy i zasady prawa Umawiającego się Państwa, mające zastosowanie do jednostek terytorialnych składających się na nie;
4. wszelkie powołanie się na zamieszkanie wierzyciela alimentacyjnego lub dłużnika alimentacyjnego w Państwie pochodzenia odnosi się do jego zamieszkania w tej jednostce terytorialnej, w której orzeczenie zostało wydane.

Każde Umawiające się Państwo może w każdym czasie złożyć oświadczenie, że nie będzie stosowało jednego lub więcej z wyżej wymienionych przepisów do jednego lub więcej postanowień niniejszej konwencji.

Artykuł 29

Niniejsza konwencja, w stosunkach między Państwami, które są jej stronami, zastępuje Konwencję o uznawaniu i wykonywaniu orzeczeń w przedmiocie obowiązków alimentacyjnych w stosunku do dzieci, sporządzoną w Hadze dnia 15 kwietnia 1958 r.

Rozdział VII

Postanowienia końcowe

Artykuł 30

Niniejsza konwencja jest otwarta do podpisu przez Państwa, które były członkami Haskiej konferencji prawa międzynarodowego prywatnego podczas jej dwunastej sesji.

Konwencja podlega ratyfikacji, przyjęciu lub zatwierdzeniu, a dokumenty ratyfikacji, przyjęcia lub zatwierdzenia zostaną złożone w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Niderlandów.

Artykuł 31

Każde Państwo, które stanie się członkiem Haskiej konferencji prawa międzynarodowego prywatnego po dacie jej dwunastej sesji lub które jest członkiem Organizacji Narodów Zjednoczonych albo jej instytucji wyspecjalizowanej lub jest stroną Statutu Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości, może przystąpić do niniejszej konwencji po jej wejściu w życie zgodnie z ustępem 1 artykułu 35.

Dokument przystąpienia powinien być złożony w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Niderlandów.

Przystąpienie takie staje się skuteczne tylko w stosunkach między Państwem przystępującym i tymi Umawiającymi się Państwami, które nie zgłosiły zastrzeżenia przeciwko jego przystąpieniu w ciągu dwunastu miesięcy po otrzymaniu notyfikacji wymienionej w punkcie 3 artykułu 37. Takie zastrzeżenie może być także zgłoszone po przystąpieniu przez każde Państwo członkowskie w chwili ratyfikacji, przyjęcia lub zatwierdzenia konwencji. Zastrzeżenia te będą notyfikowane Ministerstwu Spraw Zagranicznych Niderlandów.

Artykuł 32

Każde Państwo może w chwili podpisywania, ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia złożyć oświadczenie, że niniejsza konwencja będzie rozciągała się na wszystkie terytoria, za których stosunki zagraniczne jest ono odpowiedzialne, albo na jedno lub więcej z nich. Oświadczenie takie staje się skuteczne z chwilą wejścia w życie konwencji w stosunku do tego Państwa.

Następnie, w każdym czasie, takie rozciągnięcie powinno być notyfikowane Ministerstwu Spraw Zagranicznych Niderlandów.

Rozciągnięcie będzie skuteczne w stosunkach między Umawiającymi się Państwami, które nie zgłosiły zastrzeżeń przeciwko niemu w ciągu dwunastu miesięcy po otrzymaniu notyfikacji wymienionej w

punkcie 4 artykułu 37, a terytorium lub terytoriami, za których stosunki zagraniczne dane Państwo jest odpowiedzialne i w odniesieniu do których notyfikacja została dokonana.

Zastrzeżenie takie może być także zgłoszone po tym rozciągnięciu przez każde Państwo członkowskie w chwili ratyfikacji, przyjęcia lub zatwierdzenia konwencji.

Zastrzeżenia te będą notyfikowane Ministerstwu Spraw Zagranicznych Niderlandów.

Artykuł 33

Jeżeli Umawiające się Państwo składa się z dwóch lub więcej jednostek terytorialnych, w których stosuje się różne systemy prawa odnośnie do uznawania i wykonywania orzeczeń w przedmiocie obowiązków alimentacyjnych, może ono w chwili podpisywania, ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia złożyć oświadczenie, że niniejsza konwencja będzie rozciągała się na te wszystkie jego jednostki terytorialne albo na jedną lub więcej z nich, oraz może zmienić swe oświadczenie w każdej chwili przez złożenie innego oświadczenia.

Oświadczenia te powinny być notyfikowane Ministerstwu Spraw Zagranicznych Niderlandów i powinny wyraźnie określać jednostkę terytorialną, do której konwencja ma zastosowanie.

Inne Umawiające się Państwa mogą odmówić uznania orzeczenia w przedmiocie obowiązków alimentacyjnych, jeżeli w chwili ubiegania się o uznanie konwencja nie ma zastosowania do jednostki terytorialnej, na której orzeczenie zostało wydane.

Artykuł 34

Każde Państwo może, nie później niż w chwili ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia, złożyć jedno lub więcej zastrzeżeń przewidzianych w artykule 26. Żadne inne zastrzeżenia nie mogą być składane.

Każde Państwo może również, w chwili notyfikacji rozciągnięcia konwencji zgodnie z artykułem 32, złożyć jedno lub więcej wspomnianych zastrzeżeń, mających zastosowanie do wszystkich lub do niektórych terytoriów wymienionych w notyfikacji o rozciągnięciu.

Każde Umawiające się Państwo może w każdej chwili cofnąć swoje zastrzeżenia. Cofnięcie takie należy notyfikować Ministerstwu Spraw Zagranicznych Niderlandów.

Zastrzeżenie traci moc pierwszego dnia trzeciego miesiąca kalendarzowego po notyfikacji wymienionej w ustępie poprzedzającym.

Artykuł 35

Niniejsza konwencja wejdzie w życie pierwszego dnia trzeciego miesiąca kalendarzowego po złożeniu trzeciego dokumentu ratyfikacji, przyjęcia lub zatwierdzenia przewidzianego w artykule 30.

Następnie konwencja wejdzie w życie:

- w stosunku do każdego Państwa-sygnatariusza, które ratyfikuje ją, przyjmie lub zatwierdzi w terminie późniejszym, pierwszego dnia trzeciego miesiąca kalendarzowego po złożeniu jego dokumentu ratyfikacji, przyjęcia lub zatwierdzenia;
- w stosunku do każdego Państwa przystępującego, pierwszego dnia trzeciego miesiąca kalendarzowego po upływie terminu wymienionego w artykule 31;
- w stosunku do terytoriów, na które konwencja została rozciągnięta zgodnie z artykułem 32, pierwszego dnia trzeciego miesiąca kalendarzowego po upływie terminu wymienionego w tym artykule.

Artykuł 36

Niniejsza konwencja będzie obowiązywała przez pięć lat od chwili jej wejścia w życie zgodnie z ustępem pierwszym artykułu 35, również w stosunku do Państw, które ją potem ratyfikowały, przyjęły, zatwierdziły lub do niej przystąpiły.

W braku wypowiedzenia odnawia się ona milcząco na pięć lat po upływie każdego pięciu lat.

Wypowiedzenie notyfikuje się Ministerstwu Spraw Zagranicznych Niderlandów najpóźniej na sześć miesięcy przed upływem każdego okresu pięcioletniego. Wypowiedzenie może być ograniczone do niektórych terytoriów, do których konwencja ma zastosowanie.

Wypowiedzenie staje się skuteczne tylko w stosunku do Państwa, które ją złożyło. Konwencja pozostaje w mocy w stosunku do pozostałych Umawiających się Państw.

Artykuł 37

Ministerstwo Spraw Zagranicznych Niderlandów notyfikuje Państwom członkowskim Konferencji oraz Państwom, które do konwencji przystąpiły zgodnie z artykułem 31:

1. podpisania, ratyfikacje, przyjęcia i zatwierdzenia wymienione w artykule 30;
2. datę wejścia w życie konwencji zgodnie z artykułem 35;
3. przystąpienia wymienione w artykule 31 i daty, w których stają się skuteczne;
4. rozciągnięcia wymienione w artykule 32 oraz daty, w których stają się skuteczne;
5. zastrzeżenia do przystąpień i rozciągnięć, wymienione w artykułach 31 i 32;
6. oświadczenia wymienione w artykułach 25 i 32;
7. wypowiedzenia wymienione w artykule 36;
8. zastrzeżenia wymienione w artykułach 26 i 34 oraz cofnięcia zastrzeżeń wymienione w artykule 34.

Na dowód czego niżej podpisani, będąc należycie do tego upoważnieni, podpisali niniejszą konwencję.

Sporządzono w Hadze dnia 2 października 1973 r. w jednym egzemplarzu, w językach angielskim i francuskim, przy czym oba teksty są jednakowo autentyczne, który zostanie złożony w archiwum Rządu Niderlandów i którego uwierzytelnione odpisy zostaną przesłane w drodze dyplomatycznej każdemu Państwu członkowskiemu Haskiej konferencji prawa międzynarodowego prywatnego w chwili jej dwunastej sesji.

Po zaznajomieniu się z powyższą konwencją, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:

- została ona uznana za słuszną zarówno w całości, jak i każde z postanowień w niej zawartych,
- jest przyjęta, ratyfikowana i potwierdzona,
- będzie niezmiennie zachowywana, z zastrzeżeniem złożonym depozytariuszowi do art. 26 pkt 3.

Na dowód czego wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.
Dano w Warszawie dnia 2 listopada 1994 r.